

Голові разової спеціалізованої вченої ради з розгляду та захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії Міжрегіональної Академії управління персоналом, докторові юридичних наук, докторові наук з державного управління, професору **Лисенку С. О.**

ВІДГУК

офіційного опонента Кукіна Ігоря В'ячеславовича, доктора наук з державного управління, доцента кафедри публічного управління та адміністрування Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій, на дисертацію Дуброви Андрія Миколайовича на тему: «Розвиток інституційно-правового механізму забезпечення правопорядку та безпеки суспільства в системі публічного управління та адміністрування», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Побудова правової демократичної держави неможлива без впровадження дієвих механізмів у системі публічного управління та адміністрування. Їх результативність залежить від науково-теоретичного обґрунтування та якості використання державними інституціями та інститутами громадянського суспільства адміністративних, правових, соціально-психологічних методів, а також методу двобічного симетричного діалогу із суспільством в механізмах публічного управління.

Основними цілями Революції Гідності, яка відбулася в Україні, були боротьба з корупцією та свавіллям влади, забезпечення реалізації громадянами прав та свобод, утвердження демократичних європейських цінностей, відстоювання європейського вибору України. На сучасному етапі розвитку

України нагально потребується проведення комплексних міждисциплінарних досліджень саме інституційно-правового механізму забезпечення правопорядку та безпеки суспільства в системі публічного управління та адміністрування, оскільки його властивості суттєво впливають на стан забезпечення національної та громадської безпеки України, швидкість проведення євроінтеграційних процесів, знаходження компромісного балансу між інтересами особи, суспільства в умовах мирного часу та запровадження воєнного стану.

Дисертація А. М. Дуброви на тему: «Розвиток інституційно-правового механізму забезпечення правопорядку та безпеки суспільства в системі публічного управління та адміністрування» є актуальною у сфері публічного управління та адміністрування.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Під час проведення дисертаційного дослідження дисертант брав участь в опрацюванні планової науково-дослідної роботи Міжрегіональної Академії управління персоналом «Розвиток публічного управління та адміністрування в умовах системних галузевих реформ: соціальні, економічні, безпекові та культурні аспекти». Номер державної реєстрації № 0119U100491.

Досвід роботи у складі творчого наукового колективу позитивно вплинув на якість, новизну та практичну цінність особисто отриманих дисертантом наукових результатів.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Відповідно до мети дослідження дисертаційна робота містить обґрунтовані теоретико-методологічні та прикладні засади удосконалення інституційно-правового механізму забезпечення правопорядку та безпеки суспільства в системі публічного управління та адміністрування. В ході дослідження дисертантом враховані національні та міжнародні практики, а також досвід діяльності органів державної влади України в умовах воєнного стану. Об'єкт, предмет та завдання дослідження визначені доцільно.

Проблема удосконалення інституційно-правового механізму забезпечення правопорядку та безпеки суспільства має міждисциплінарний характер. Її успішному розв'язанню сприяло використання автором 144 наукових джерел закордонних та вітчизняних авторів, законодавчих та нормативно-правових актів України, які наведені в списку використаних джерел.

Обґрунтованість та достовірність результатів забезпечена використанням загально поширених методів дослідження, зокрема: діалектичного, системно-структурного, історико-правового, порівняльно-правового, логіко-юридичного, функціонального, соціологічного методів, методу аналізу та синтезу та інших методів. Це позитивно вплинуло на теоретичну та практичну цінність отриманих автором наукових результатів.

Використання автором чисельних нормативно-правових актів України, документів Європейського Союзу, Європейського суду з прав людини, звітів міжнародних організацій позитивно вплинуло на обґрунтованість та достовірність отриманих дисертантом наукових результатів.

Отже, аналіз висновків, рекомендацій, тексту дисертації дозволяє стверджувати, що вона є самостійною науковою працею, містить особисто отримані автором обґрунтовані та достовірні наукові результати за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». В роботі з необхідним ступенем обґрунтування та достовірності отриманих результатів розв'язана актуальна наукова проблема з питань визначення теоретико-методологічних та прикладних засад удосконалення інституційно-правового механізму забезпечення правопорядку та безпеки суспільства.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

У дисертації А. М. Дуброви на тему: «Розвиток інституційно-правового механізму забезпечення правопорядку та безпеки суспільства в системі публічного управління та адміністрування» послідовно і обґрунтовано наведено результати комплексного дослідження розвитку інституційно-правового механізму забезпечення правопорядку та безпеки суспільства в системі публічного управління та адміністрування.

Найбільш вагомими для науки та практики і особисто отриманими автором результатами вважаю наступні:

- модель інституційно-правового механізму публічного управління забезпечення правопорядку і безпеки в Україні, що складається з двох компонент: міжнародної інституційно-правової системи у сфері безпеки, оборони та правопорядку; національної інституційно-правової системи безпеки, оборони та правопорядку (стор. 175);

- визначення базових складників інституційно-правового механізму забезпечення захисту прав і свобод людини в Україні (стор. 160);

- авторські варіанти наукових категорій, зокрема: «інституційно-правовий механізм в публічному управлінні та адмініструванні (стор. 36); інституційно-правовий механізм забезпечення правопорядку і безпеки суспільства (стор. 94).

Зазначені наукові результати дозволили дисертанту з врахуванням балансу інтересів людини, суспільства та держави запропонувати рекомендації щодо опрацювання органами державної влади окремих документів стратегічного планування, а саме: «Концепції збалансованої безпеки» (стор. 188); «Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України» (стор. 190).

Теоретичне та практичне значення роботи характеризується:

- вирішенням наукової проблеми, що полягає у визначенні теоретико-методологічних основ інституційно-правового механізму забезпечення правопорядку та безпеки суспільства в системі публічного управління та адміністрування;

- розробкою моделі інституційно-правового механізму публічного управління забезпечення правопорядку і безпеки в Україні;

- новими визначеннями наукових категорій, зокрема: «інституційно-правовий механізм»; «інституційно-правовий механізм забезпечення правопорядку і безпеки суспільства»;

- можливістю використання розроблених рекомендацій органами державної влади в сфері забезпечення громадської безпеки.

Окремі рекомендації автора реалізовані в діяльності: Національної комісії з радіаційного захисту України, довідка від 01.09.2022 №2-4/123 (додаток А, стор. 232); Громадської організації «Асоціація науковців України», довідка від 04.09.2025 №53/85 (додаток А, стор. 233).

Основний зміст роботи та її структура

Дисертаційна робота А. М. Дуброви присвячена вирішенню актуальної наукової проблеми, що полягає у дослідженні розвитку інституційно-правового механізму забезпечення правопорядку та безпеки суспільства в системі публічного управління та адміністрування. Зміст дисертації відповідає заявленій меті та поставленим завданням дослідження.

Робота має логічно завершену структуру, що включає: анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Загальний обсяг дисертації становить 238 сторінок, обсяг основного тексту – 214 сторінок. Текст ілюстрований необхідною кількістю графічного матеріалу, що наочно відображає авторські моделі та результати аналізу. Список використаних джерел нараховує 144 найменування, що включає наукові праці, вітчизняні та міжнародні нормативно-правові акти. На 7 сторінках наведено 4 додатки. Текст дисертації викладений послідовно та аргументовано науковим стилем української мови.

У першому розділі (стор. 30-97) розглянута сутність інституційно-правового механізму в публічному управлінні, уточнено понятійно-категоріальний апарат, систематизовано наукові підходи щодо забезпечення громадського правопорядку та безпеки.

У другому розділі (стор. 98-159) наведений критичний аналіз міжнародного та європейського досвіду функціонування інституційно-правових систем безпеки, виявлено ключові проблеми та особливості забезпечення правопорядку в умовах правового режиму воєнного стану в Україні.

У третьому розділі (стор. 160-207) описано авторську модель інституційно-правового механізму публічного управління забезпечення правопорядку і безпеки, наведені рекомендації органам державної влади.

Така структура дозволила автору розкрити об'єкт та предмет дослідження, забезпечити логічну послідовність викладу теоретичного матеріалу та отримати нові обґрунтовані та достовірні наукові результати.

Повнота викладу основних результатів в опублікованих працях

За темою дисертації її автором оприлюднено 8 одноосібних наукових праць. Зокрема: 4 статті у наукових фахових виданнях України з публічного управління та адміністрування; 4 – у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, що мають апробаційний характер. Опубліковані праці на достатньому рівні відображають основні наукові положення, висновки та рекомендації, а також ключові етапи та результати дослідження.

Кількість та якість публікацій відповідає встановленим вимогам для здобувачів ступеня доктора філософії та дозволяє стверджувати про повноту оприлюднення і достовірність особисто отриманих дисертантом наукових результатів.

Дотримання академічної доброчесності

Дисертаційна робота є самостійно проведеним А. М. Дубровою науковим дослідженням та не містить порушень нормативно-правових актів щодо академічної доброчесності. Використані ідеї, положення, цитати та статистичні дані інших авторів, а також посилання на міжнародні договори та нормативно-правові акти мають встановлені державним стандартом України посилання на джерела інформації. Фактів плагіату, самоплагіату, фальсифікації отриманих дисертантом наукових результатів не виявлено.

Авторські розробки є оригінальними та отримані дисертантом особисто. Дисертація А. М. Дуброви відповідає вимогам академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження

У цілому, матеріали дисертації підготовлені на високому науковому, методичному та практичному рівні. Разом з тим вона містить низку недоліків:

1. Автором проведений аналіз ролі міжнародних організацій у формуванні механізмів безпеки. Разом з тим не достатньо розглянуто причини низької дієвості міжнародних інституцій та норм міжнародного права щодо підтримання міжнародного миру та безпеки з огляду на факти агресії з боку російської федерації на територіях Чечні, Республіки Молдова, Грузії, України та інші військові конфлікти, що відбулись у світі після утворення Організації Об'єднаних Націй (стор. 98).

2. В інституційно-правовому механізмі забезпечення правопорядку та безпеки автор виокремлює та послідовно описує дві наукові категорії: «правопорядок» та «безпека». Справедливо стверджує, що в умовах сьогодення відбувається переосмислення уявлень про природу безпеки (стор. 55). Разом з тим у підпункті 1.2 бракує чітко визначеного на підставі наведених матеріалів авторського ставлення до принципової відмінності меж практичного застосування зазначених наукових категорій.

3. У тексті дисертації наведені рекомендації щодо опрацювання органами державної влади «Концепції збалансованої безпеки» (стор. 188) та «Стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України» (стор. 190). Доцільно було би навести авторський проєкт зазначених документів стратегічного планування.

4. Серед розроблених рекомендацій бракує пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів, які регламентують статистичну звітність суб'єктів інституційно-правового механізму публічного управління забезпечення правопорядку і безпеки в Україні для оцінки їх діяльності та забезпечення функціонування механізму двобічного симетричного діалогу органів державної влади з громадянським суспільством (стор. 160-202).

5. Автор справедливо наголошує про необхідність знаходження збалансованого компромісу між інтересами людини, суспільства та держави. З тексту дисертації неможливо зрозуміти яким чином врахований «Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки» (схвалений указом Президента України від 11.05.2023 №273/2023), в якому серед пріоритетів діяльності органів

державної влади зазначені: гарантування прав і свобод людини та громадянина; подальша розбудова демократичної держави; забезпечення верховенства права.

6. У роботі є помилки оформлення окремих структурних елементів:

– таблиць (стор. 31, 102, 120), рисунків (стор. 89, 174) та додатку А (стор. 232) відповідно до ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання» в частині, що стосується оформлення підписів таблиць та рисунків, посилання на зазначені елементи перед їх наведенням у тексті роботи, а також правила наведення у додатках самостійних документів;

– списку використаних джерел (стор. 215-231) відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» щодо використання в окремих випадках розділових знаків бібліографічного опису, послідовності зазначення окремих обов'язкових реквізитів.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Дуброви Андрія Миколайовича виконана на актуальну тему: «Розвиток інституційно-правового механізму забезпечення правопорядку та безпеки суспільства в системі публічного управління та адміністрування». Мета дослідження досягнута, поставлені завдання виконані. Наведені нові наукові положення, висновки та рекомендації обґрунтовані. Робота має практичну цінність, є самостійно проведеним автором завершеним науковим дослідженням.

Текст роботи відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

Отже, за результатами розгляду дисертаційної роботи Дуброва Андрій Миколайович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент,

доцент кафедри публічного управління
та адміністрування Державного університету
інформаційно-комунікаційних технологій,
доктор наук з державного управління

I. В. Кукін

Підпис Кукіна І. В.
засвідчую;
Заступника
відділу кадрів

нагородження
кадрів

Алевтина КУЩНІРЧУК